

Utbildningsinspektion i Pitholms rektorsområde

UTBILDNINGINSPEKTIONENS SYFTE

Skolverkets utbildningsinspektion skall bidra till kvalitetsförbättring genom att bedöma hur verksamheterna arbetar i riktning mot de nationella målen för förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, barn- och ungdomsutbildning och vuxenutbildning. En väsentlig del i inspektionen är att granska kvalitetsarbetet och förmågan att utveckla den egna verksamheten.

Inspektionens inriktning

Inspektionsutredningen har inriktats mot sju områden. De är särskilt väsentliga för att säkra att alla barn, elever och vuxenstuderande får den omsorg och utbildning som de har rätt till enligt nationella bestämmelser. De sju områdena, som granskats utifrån flera olika aspekter och frågeställningar, är:

Resultaten:

1. Normer och värden
2. Kunskaper

Verksamheten:

3. Arbetsmiljö och delaktighet
4. Pedagogisk verksamhet och undervisning
5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Förutsättningarna:

6. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning
7. Resurser

I denna rapport behandlas i första hand förhållanden som avviker positivt eller negativt från vad som förväntas i fråga om utbildningskvaliteten enligt de nationella bestämmelserna. Några aspekter behandlas dock i alla aktuella verksamheter, nämligen kvalitetsarbetet, rektorsfunktionen, personalens kompetens, läromedel och utrustning, likvärdiga möjligheter vid funktionsnedsättning, stödinsatser, arbetet med övergripande hälsomål i läroplanerna, bedömning av lärandet och betygssättningen. En helhetsbedömning och motiveringar till bedömningarna görs inom varje granskningsområde.

Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån läroplaner och författningar i övrigt. Inspektörernas sakkunskap och erfarenheter av jämförbara verksamheter är också betydelsefulla. Analyserna av den insamlade informationen syftar till att klargöra om de lokala lösningarna och systemen fungerar väl. Rapporten avslutas med en sammanfattande bedömning som utgör underlag för Skolverkets beslut angående förbättrings- och kritikområden.

Beskrivning av skolan/rektorsområdet

Pitholmsskolan	Antal barn/elever/studerande
Grundskola	594
Skolbarnsomsorg	18
Förskoleklass	9

Utbildningen vid skolan omfattar förskoleklass till årskurs 9. Förskoleklassen, fritidshemmet samt årskurs 1 – 5 är belägen i en egen byggnad som benämns Furbergsskolan. I Pitholmsskolan finns årskurs 6 i en byggnad där elever kommer från skolorna Strömnäs, Klubbvärdet, Munksund och Furuberget. Årskurs 7 – 9 finns i andra lokaler. Pitholmsskolan har matsal med eget tillagningskök samt modern idrottshall. I skolan finns ett uppehållsrum ”uppis” för eleverna i årskurs 6 – 9.

Elever och lärare arbetar i arbetslag. Furuberghsskolan har två arbetslag och Pitholmsskolan har fem arbetslag. De intervjuade lärarna beskriver att arbetslagens samverkan kännetecknas av att lärare i årskurs 6 är i en egen byggnad, vilket medför ett enkelt och ofta förekommande samarbete. För årskurserna 6 – 9 sker samverkan vid träffar som handlar om information, budget och elevvård. I årskurs 7 -9 är arbetslagen organiserade vertikalt. Varje klass har ett hemklassrum. Lärarna följer eleverna från årskurs 7 – 9.

Genomförandet av inspektionen i Pitholms rektorsområde

Skolverket sände den 10 november 2003 skriftlig information till kommunen om att verksamheten skulle inspekteras och om inspektionens syfte och genomförande. Inspektörsteamet med ansvar för inspektionen i Pitholms rektorsområde har bestått av undervisningsrådet Eva Edlund och experten Jonny Fjellner. Besök i Pitholms rektorsområde genomfördes den 19-21 april 2004.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna. Skolverket följer därefter upp eventuella krav på åtgärder som riktas till huvudmannen och vilka effekter i övrigt som utbildningsinspektionen leder till. Tidpunkter för uppföljningen framgår av Skolverkets beslut.

Underlag

Underlaget till denna rapport består av dels dokument från kommunen och Pitholms rektorsområde, dels den information som samlats in vid observationer, intervjuer och samtal under besöket. Rapporten grundar sig också på annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt.

Vid Pitholms rektorsområde genomfördes formella intervjuer med elever i årskurs 6 och 9 samt föräldrar och personal i förskoleklass, årskurs 2 och årskurs 6. Intervjuerna genomfördes även med arbetslag för årskurs 7 – 9, elevvårdspersonal samt rektor. Lektioner i förskoleklass, årskurs 2, 6 och 9 besöktes, samt skolans flick- och pojkklasser. Rapporten grundar sig också på annan

information om skolan och kommunen såsom lokala utvärderingar och lokala arbetsplaner samt skolornas kvalitetsredovisningar och betygsstatistik som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem.

Bedömning

1. Normer och värden

Enligt skollagen skall utbildningen för barn och ungdom främja deras utveckling till ansvarskännande människor och samhällsmedlemmar. I läroplanerna framhålls att barnen och eleverna skall utveckla förståelse och respekt för alla människors lika värde. Skolan skall sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet. Eleverna skall också utveckla sin förmåga att göra och uttrycka medvetna etiska ställningstaganden. Eleverna skall kunna ta ett allt större ansvar för det egna arbetet och för miljön.

Inom detta granskningsområde behandlas resultaten av arbetet för att främja vårt samhälles demokratiska värderingar och för att utveckla normer och värden enligt läroplanernas mål.

Pitholms rektorsområde strävar efter att i undervisning och i samtal med elever utveckla demokratiska och etiska värderingar, med respekt för människors lika värde

Vid Furubergsskolan känner personalen alla elever. Konflikter som uppstår tar personalen tag i direkt. Bland annat har språkbruket mellan eleverna förbättrats. Förskoleklassen använder sig av ett arbetssätt där barnen varje morgon visar ett "Kaninkort" för att berätta för övriga barn och lärare om man känner sig glad, ledsen, arg eller rädd när man kommer till skolan. Metoden upplevs som ett bra sätt att bemöta alla barn utifrån individuella behov. Arbetssättet kommer från en bok som heter Gruppen som grogrund.

Pitholmsskolan arbetar utifrån utgångspunkten att alla elever kan och vill ta ansvar. Skolan konkretiserar detta genom att onsdagar används till att elever i samarbete med lärare planerar dagen och arbetar med det som känns angeläget att fördjupa sig i. Det kan vara ett ämne där eleven inte har godkända resultat. Var femte onsdag ges möjlighet till hemstudier. Därför har elevernas skolvecka förlängts med en timme. Om de vill komma till skolan är det möjligt, även lunch serveras. Eleverna i årskurs 9 uttrycker sig så här: Eftersom onsdagen har ett beting som ska färdigställas kan man arbeta in dagen. Oftast genomför eleverna ett prov dagen efter hemstudiedagen. Elever och föräldrar upplever att onsdagen med hemstudier fungerar bra och är ett kännetecken för att eleverna tar eget ansvar i takt med att de blir äldre.

Organisationen av hemklassrum för alla klasser uppfattas positivt av eleverna. De intervjuade eleverna tycker om att ha ett eget klassrum. Klassrummet kan utsmyckas enligt gemensamma beslut i respektive klass. Det finansieras genom att elevrådet ger alla klasser 1000: -/läsår.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att resultatet av arbetet med normer och värden har en godtagbar kvalitet.

2. Kunskaper

Utbildningen skall ge kunskaper i vid mening, såväl fakta och förståelse som färdigheter och förmåga att exempelvis utvärdera sitt eget lärande och att arbeta självständigt. Skolan skall sträva efter att varje elev tillägnar sig kunskaper inom utbildningens ämnesområden och kurser men även utvecklar en tillit till sin egen förmåga och en nyfikenhet och lust att lära. Målen för lärandet anges närmare i de nationella läroplanerna och i kursplanerna.

Inom detta område granskas resultaten av det pedagogiska arbetet.

Pitholmsskolan framhåller att en gemensam satsning finns med fokus på läsning. Varje dag ska starta med att eleverna läser. Satsningen benämns som läsprojektet. De intervjuade lärarnas uppfattning är att det fungerar i årskurs 6 men inte i årskurs 7 – 9. Det beror bland annat på att lektioner i praktiska/estetiska ämnen inte kan starta med att eleverna läser. Lärarna vill framhålla att den överenskommelse som gjorts om läsprojektet inte längre gäller trots att det i klasser där det fungerat innebar god läsutveckling.

Pitholmskolan använder sig av ett mentorssystem som innebär att alla elever har en utsedd mentor. Ett av deras viktigaste uppdrag är att kommunicera med föräldrar och elever om studieresultaten. Syftet är att undvika sena upptäckter som att betyg inte ska ges i något ämne. Föräldrarna är nöjda med skolans lärare som kännetecknas av tydlighet i sitt uppdrag.

Resultatet från nationella prov i årskurs 5 för vårterminen 2003, visar att alla elever når målen i engelska och matematik. I svenska når 96 procent av eleverna målen. Resultaten lämnas till mottagande lärare årskurs i 6. De elever som inte når målen i nationella prov får extra lärarstöd i årskurs 6. Eleverna i årskurs 6 vet att det finns mål att uppnå i skolan, men kan inte säga om de själva når målen. Eleverna i årskurs 9 känner väl till vilka betygs-kriterier som finns för skolans olika ämnen. I Piteå kommun har ett lokalt dokument för betygs-kriterier utarbetats, vilket har delats ut till eleverna. Eleverna uppfattar att lärarna på Pitholmsskolan sätter lägre betyg än lärare vid andra skolor i kommunen. Statistik över betyg visar emellertid motsatsen vid jämförelse mellan 2002 och 2003. Den visar att medelmeritvärdet ökat från 195 till 215 de aktuella åren. Enligt specialpedagogen i arbetslaget årskurs 7 – 9 C, beror det på organisationen av flick- och pojkgrupper. Rektor framhåller också arbetet med genomgången av nationella måldokument, som har medfört en ökad medvetenhet hos lärare inför bedömning och betygsättning.

Alla elever i årskurs 9 blev godkända i svenska och engelska, vårterminen 2003. Proven i matematik fullföljdes ej på grund av strejken för Svenska kommunalarbetsförbundets medlemmar vilket medförde att eleverna ej hade tillträde till lokaler vid skolan. Alla skolans elever i årskurs 9 var behöriga till gymnasiala studier, 90 procent av eleverna hade fullständiga betyg. Pitholmsskolan har erfarenheten av att elever från skolan får höga betyg vid fortsatta gymnasiala studier.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att rektorsområdet har en god kvalitet avseende elevers kunskaper.

Skolan behöver utveckla former för att fördjupa dialogen om betyg och bedömning med elever, föräldrar och mellan pedagoger i skolan.

3. Arbetsmiljö och delaktighet

Enligt skollagen skall verksamheten i skolan vara utformad i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar. Var och en som verkar där skall främja aktning för varje människas egenvärde, respekt för vår gemensamma miljö samt jämställdhet mellan könen. Särskilt skall den som verkar inom skolan aktivt motverka alla former av kränkande behandling. All personal skall samverka med elever och föräldrar i arbetet för att forma en god miljö – fysiskt och psykosocialt - för utveckling och lärande.

Granskningen gäller hur man i verksamheten arbetar för en god miljö och för att förebygga kränkningar och ge möjlighet till delaktighet och samverkan.

Furubergsskolan är en skola med förskoleklass, fritidshem och årskurs 1 – 5. Skolan kännetecknas av litenhet och närhet. Alla känner alla, arbetslagen tar ansvar för alla barn och elever. Föräldrar och personal beskriver skolans klimat som öppet och tryggt. Furubergsskolan har organiserat föreläsningar om gränsättning för föräldrar. En reflektion av rektor är att färre föräldrar än väntat deltog vid föreläsningen. Skolan har trivselregler, både för skolan och för klasserna, som är nedskrivna och uppsatta i en del klassrum. Eleverna känner till reglerna.

Vid Pitholmsskolan finns en plan för arbetet mot kränkande behandling. Planen saknar riktlinjer för åtgärder när vuxen kränker elev. Alla lärare vid skolan har inte genomgått steg 1 i mobbningutbildningen och en deltagare i mobbningteamet har ingen utbildning, enligt Pitholmsmodellen. Vid Furubergsskolan finns en handlingsplan mot kränkande behandling som utarbetats av mobbningteamet och förankrats i skolrådet.

Föräldrar och lärare anser att mobbningteamet gör ett bra arbete vid de fåtal tillfällen som de har agerat. Inspektionen visar att situationer förekommit och förekommer där elever känner sig kränkta av vuxen. Inspektörerna blev informerade om att arbetet med den processen på skolan inte fungerar bra. Vid samtal med rektor bekräftade rektor att processen pågår avseende förhållandet vuxen till elev. Som en del av pågående process samråder rektorn med områdeschefen om inriktning och åtgärd.

I skriften Så här gör vi på Pitholmsskolan framhålls att skolan har ett rastvaktsystem. Ingen av de intervjuade eleverna i årskurs 6 och 9 ansåg att lärarna fungerade som rastvakter. Eleverna säger så här - Vi vet att de finns i personalrummet, vi tror att de ser allt därifrån, blir det ett stort bråk så hämtar vi någon lärare. Ingen av de intervjuade lärarna motsade sig denna beskrivning. Vid inspektionstillfället fanns enstaka lärare ute på raster samt i uppehållsrummet ”uppis”.

På Pitholmsskolan finns trivselregler som är utarbetade av elevrådet i samverkan med arbetslagen. Rektor framhåller att nuvarande trivselregler ska revideras och värdegrundbaseras genom att tydliga förväntade resultat samt åtgärder anges.

Vid skolorna finns ett aktivt skolråd med fasta representanter. Protokoll skickas hem till föräldrar på deras begäran. De intervjuade föräldrarna vill betona att

önskemål omskriftliga dokument tillgodoses av rektorsområdet på ett bra sätt. Det är en avvägning från förälder till förälder om hur delaktig man vill vara. Just nu är den kommande elevminskningen och tillhörande budgetarbete de mest aktuella frågorna vid skolrådsträffar.

Enligt arbetslagen fungerar klassråden dåligt för elever i årskurserna 7-9. Klassråden blir inte formaliserade utan ett stort antal synpunkter och frågor tas upp informellt. Lärarna försöker ha klassråd en gång i veckan. Innehållet från klassråden kopplas till elevrådet. Enligt skriften Så här gör vi på Pitholmsskolan hålls elevråd varannan vecka. Lärarna upplever att elevråd genomförs sporadiskt. Elevrådet driver sig själva enligt lärarna. De elever vi intervjuade hade ingen tydlig bild av elevrådets arbete eller vilka elever som ingår i elevrådet. Enligt de intervjuade lärarna har elevrådet arbetat framgångsrikt det senaste året med att utveckla uppehållsrummet ”uppis” och se till att det finns pappersmuggar på toaletterna. Vid Furubergsskolan förekommer klassråd i organiserad form från och med årskurs 2.

De intervjuade eleverna i årskurs 6 är mycket nöjda över att de blev tillfrågade om omorganisationen inför årskurs 7. Eleverna upplevde att deras åsikter var viktiga och att de blev bemötta på ett bra sätt.

Elevvårdspersonalen anser att samråd i elevvårdsfrågor fungerar dåligt. Idag handlar det mycket om information. Delar av elevvården framhåller att det behövs samråd om hur elevhälsan ska utvecklas. Idag sker arbetet i respektive verksamhet beroende på att samråd om önskvärd utveckling inte sker.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att rektorsområdet håller en god kvalitet avseende elevers och föräldrars möjlighet till delaktighet och inflytande.

Ett viktigt förbättringsområde för skolan är att tydliggöra betydelsen och formerna för klassråd och elevråd.

Ett annat förbättringsområde är att konkretisera handlingsplanen mot kränkande behandling genom att skolan bör ange åtgärder när vuxen kränker elev.

Skolan bör starta en fördjupad dialog med elevvården i syfte att utveckla en elevhälsa som kan bli en strategisk resurs för att förverkliga skolans uppdrag.

4. Pedagogisk verksamhet och undervisning

Arbetet för att nå de nationella målen för utveckling och lärande skall främst utformas av eleverna och personalen. Skolan skall samverka med hemmen. Läroplanerna, andra statliga förordningar och kursplanerna ger riktlinjer för arbetet. Det finns bestämmelser om timplaner och ämnes- och kursstruktur, riktlinjer för stödinsatser, för betygssättning och utvecklingssamtal, för utbildning på arbetsplatser, en garanterad undervisningstid etc. Målen i kursplanerna ger dessutom vägledning för arbetssätten genom att beskriva vilka kunskaper, färdigheter och övrig utveckling barnen och ungdomarna skall nå.

Granskningen riktas mot hur man arbetar för att nå målen och hur man anpassar arbetet till olika behov.

På Furubergsskolan finns åtgärdsprogram upprättade som kännetecknas av tydlighet i beskrivning av kort- och långsiktiga mål samt tillhörande metoder. Utvecklingssamtal sker en gång per termin. På Pitholmsskolan finns få upprät-

tade åtgärdsprogram. Ansvar för att upprätta åtgärdsprogram ligger på mentorerna. Skolan använder sig av handlingsprogram för lättare problem. Vid mer komplexa problem upprättas åtgärdsprogram. Vid inspektionstillfället fanns ingen tydlighet om när åtgärdsprogram ska upprättas samt vem som är ansvarig.

Pitholmsskolan deltar i ett nationellt projekt som heter Individuell planering och dokumentation. Målet är att införa individuella studieplaner för alla elever. Rektorn framhåller att utvecklingsarbetet har startat en process mot individuella utvecklingsplaner.

Elever och föräldrar uppfattar att eleverna lär sig bra saker i skolan. Eleverna i årskurs 9 beskriver sin egen utveckling i ansvarstagande så här - Vi känner igen oss när vi ser hur elever årskurs 7 använder datorer. Idag vet vi att vi behöver nyttja datorn till annat än enbart spel för att lära oss viktiga saker och få bra betyg. Så tänker vi idag men inte när vi var elever i årskurs 7. Eleverna anser sig vara väl rustade för gymnasiala studier.

På Pitholmsskolan finns två klasser organiserade som kallas för flick- och pojkgrupp. De har sin undervisning i särskilda lokaler. Pojkgruppen får sin praktiska undervisning i en verkstadslokal. I anslutning till denna lokal finns ett rum som används för undervisning i teoretiska ämnen. Flickgruppens undervisning sker i ett traditionellt klassrum. Erbjudandet om plats i flick- eller pojkgruppen beslutas av rektor i samråd med elevvårdspersonal. Detta läsår är pojkgruppen avsedd för elever i årskurs 8 och 9. Flickgruppen är avsedd för elever i årskurs 9. Uppdraget till lärarna i flick- och pojkgrupperna är att eleverna ska nå målen i alla ämnen. Skolan uppger att föräldrar och elever när som helst kan välja att återgå till en traditionell klass. Erfarenheten som skolan gör är att elever som tackar ja till erbjudande att ingå i en flick- eller pojkgrupp blir kvar i den organisationen. Eleverna i respektive grupp framhåller det positiva i att finnas i en liten grupp med mycket stöd från lärare. Deras tidigare erfarenheter av traditionella klasser är att det är för många elever och att stöd inte ges. I den organisationen har eleverna uteblivit från skolan eller haft hög frånvaro. Även i den nuvarande organisationen med flick- och pojkgrupper har eleverna hög frånvaro. Eleverna i flick- och pojkgruppen har inga upprättade åtgärdsprogram. Vid inspektionen framkommer att flick- och pojkgrupperna är att betrakta som särskilda undervisningsgrupper.

Skolan har en organisation som bland annat innebär att eleverna har hemstudiedag var femte onsdag. Eleverna kan välja att arbeta hemma, arbeta på skolan eller arbeta in dagen och vara lediga. Detta möjliggörs genom att skoldagarna förlängs med en timme under fyra veckor. En följd av detta är att skolan inte når upp till det garanterade antalet skoldagar som förordningen anger.

Pitholms rektorsområde är med i den nationella försöksverksamheten med utbildning utan timplan i grundskolan. Rektor beskriver att projektet är en draghjälp vid förändringar.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att den genomförda verksamheten vid Pitholms rektorsområde har en god kvalitet som ger eleverna goda förutsättningar att nå målen i kursplaner och läroplan.

Skolan har inte utarbetat åtgärdsprogram och fattat beslut om placering i särskild undervisningsgrupp i enlighet med bestämmelserna.

Organisationen av hemstudiedagar var femte onsdag garanterar inte elevernas rätt till minst 178 skoldagar.

5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Kommunerna har ett övergripande ansvar för förskoleverksamheten, skolbarnsomsorgen och skolan på lokal nivå. Kommunerna är också huvudmän för de flesta verksamheterna. Läroplanerna lägger tydliga ansvarsområden på rektor och personal för skolornas inre organisation och arbete. Sammantaget har dessa skyldighet att se till att rätten till utbildning och till att nå nationella mål tillgodoses.

Frågor som behandlas vid inspektionen är exempelvis om verksamheten har en ledning enligt de nationella bestämmelserna, hur denna fungerar i praktiken och om det finns system för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen samt värna enskildas rättsäkerhet.

För rektorsområdet finns 1,50 rektorsresurser i grundorganisationen. De intervjuade lärarna framhåller att rektorsområdet är stort och jämför med rektorsorganisationen på gymnasieskolan Strömbacka. Rektorstätheten är betydligt större i gymnasieskolan än på Pitholmsskolan.

Rektorn vid Pitholmsskolan ser svårigheter i den nuvarande organisationen med områdeschefer. Områdescheferna har utvecklats till en form av överrektor. Budget som tidigare tillförts skolorna behålls idag på områdesnivå. Rektorer måste sedan begära medel hos områdeschefen. Arbetslaget för årskurs 7 – 9 har ingen tydlig uppfattning av områdeschefens uppdrag. En lärare uttrycker sig så här - Jag vet inte vad områdeschefen gör, men det skulle säkert märkas om funktionen försvann.

Rektorsträffar är styrda till torsdagar. Rektorn uppfattar att för mycket tid går till övergripande frågor och teman.

Furubergsskolan har elevvårdsmöten var tredje vecka. Varje onsdag genomförs konferenser. Eftersom verksamhet finns för förskoleklass, grundskola och fritidshem har skolan träffar på kvällstid för att möjliggöra att all personal kan delta. Enligt rektorn upplevs kvällsträffarna betungande för lärare.

Rektorn leder Pitholmsskolan genom att organisera regelbundna träffar och möten. Måndagar genomförs möten med elevvårdspersonal. Under onsdagar, då elever har eget arbete och var femte onsdag hemstudier, genomförs olika konferenser.

Rektorn framhåller att dagliga och spontana möten är konkret styrning och ledning. En utveckling har skett från en ämnesinriktad skola till en ämnesövergripande skola. Pitholmsskolan har en organisation med arbetsenhetsledare. Arbetsenhetsledarna utses av respektive arbetslag och är arbetsgivarens företrädare samt tar beslut i elevvårdsfrågor som inte kräver resurser. Rektorn har organiserat en utvecklingsgrupp där arbetsenhetsledarna som ingår träffas varje vecka. Arbetsenhetsledarna kan frigöras för att arbeta med specifika frågor.

Rektorerna uppmanar rektorsrådets arbetslag att använda läroplanen inför nästa läsårsplanering genom att skriva ned vad läroplanerna säger. Vid utarbetandet av arbetsplanen tar arbetslagen fram förslag som sedan arbetsenhetsle-

darna sammanställer. Vid Furubergskolan har arbetet med arbetsplanen förändrats till att få en större samhörighet med kvalitetsredovisningen.

Föräldrarna känner till arbetsplanen när vi visar hur den ser ut. Skolrådet är aktivt vid framtagandet. Övriga föräldrar utanför skolrådet är inte delaktiga i arbetet med arbetsplanen. Arbetslagen anser att arbetsplanen är aktiv, det sitter i ryggmärgen.

Kvalitetsredovisning för skolan finns upprättad. Föräldrarna och eleverna känner inte till vad en kvalitetsredovisning är. Skolorna börjar arbetet på våren med en avstämning av vilka uppgifter som finns inför kvalitetsarbetet. Underlagen består av centrala beslutade enkäter till föräldrar och elever. Arbetsenhetsledarna gör viss del av arbetet men sammanställningen görs av rektorn. Den skickas sedan på remiss till skolråd, elevråd och arbetslag. Arbetet är klart under juni månad. Arbetslagen beskriver processen med kvalitetsredovisning att det börjar med elev och föräldraenkäter som är centralt beslutade, samt självvärderingar i arbetslagen. Dokumentet kvalitetsredovisning hänger ihop med arbetsplanen.

Ett resultat från förra kvalitetsredovisningen som rektor vill framhålla är organisationen av datasalen i Pitholmsskolan. Ansvariga för datasalen är en datatekniker som även har som uppdrag att utveckla Pitholmsskolans hemsida. Rektorsområdet har utformat en skrift som heter Så här gör vi vid Pitholmsskolan. Föräldrar upplever skriften informativ och tydlig för väsentliga områden. Vid tillfället för inspektionens genomförande är vissa delar av informationen inte reviderade. Det medför att vissa saker som står i informationen inte gäller. Bland annat att skolan har ett rastvaktssystem som innebär att vuxna finns ute på alla raster.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att styrning, ledning och kvalitetsarbetet är av godtagbar kvalitet. Trots pågående viktiga utvecklingsarbeten är det viktigt att skolan följer grundskoleförordningens styrning avseende upprättande av åtgärdsprogram.

6. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning

Lika tillgång till utbildning, oberoende av kön, geografisk hemvist samt sociala och ekonomiska förhållanden, är en grundprincip för det offentliga skolväsendet. Barn- och ungdomsutbildningen omfattar förskoleklassen, grundskolan, den obligatoriska särskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan. Det skall finnas lika möjligheter till utbildning för barn och ungdomar med olika funktionsnedsättningar och möjligheter till utbildning i särskilda utbildningsformer. Inom skolformerna skall det också finnas olika möjligheter för eleverna att individuellt göra val av ämnen, program, inriktningar och kurser. En skola kan, enligt skollagen, profilera sig för att tillgodose olika elevers behov eller öka elevernas motivation för lärande.

Granskningen gäller om det finns tillgång till utbildning i den omfattning och med den valfrihet som anges i de statliga bestämmelserna. Även informationen om möjligheter till olika val av fördjupning, kurser, skolor och utbildningsvägar behandlas.

Vid skolan finns idag inga elever med funktionshinder. Furubergsskolan är anpassad för att ta emot elever med fysiska funktionshinder. Pitholmskolan saknar handikappptaletter. Delar av Pitholmsskolan består av tvåvåningsbyggnader utan hiss. Dessa byggnader är inte anpassade för elever med fysiska funktions-

hinder. Detta uppdagades vid ett tillfälle då en elev som drabbats av benbrott måste stanna hemma. Skolan ansåg sig förhindrad att ta emot en elev som var tillfälligt rullstolsburen och med benbrott.

Skolan har en anställd studie och yrkesvägledare som arbetar halvtid. Hon organiserar praoverksamheten för årskurserna 8 och 9. Samtal genomförs med varje elev i årskurs 9. Samtalen handlar om självkännedom och vägledning. Studie och yrkesvägledaren prioriterar arbetet med elever i flick- och pojkgrupperna.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att tillgången till omsorg, pedagogisk verksamhet och undervisning är godtagbar.

7. Resurser

Huvudmannen och skolans ledning beslutar hur och med vilka resurser utbildningen skall genomföras för att de lärande skall nå de nationella målen för utbildningen. I skollagen finns dock bestämmelser om några viktiga förutsättningar för att säkra kvaliteten i utbildningen. Dessa avser främst krav på personalens kompetens, tillgång till ändamålsenliga lokaler, läromedel och annan utrustning som behövs för en tidsenlig utbildning. Även principerna för resursfördelningen aktualiseras vid inspektionen.

Vid intervjun med elevvårdspersonalen anser de att Pitholmsskolan kännetecknas av slitna lokaler. De intervjuade eleverna beskriver lokalerna som stora och bra men med dålig ventilation. Åsikter som också inspektörerna delar. Föräldrarna som blev intervjuade ser skolans lokaler som ordinära, inga större förändringar har skett sedan en del av föräldrarna själva var elever vid skolan. Utemiljön vid skolorna anser inspektörerna är bra och ändamålsenliga. Furubergsskolan lokaler är ändamålsenliga förutom i ett klassrum där ventilationsanläggning brummar.

Läromedlen vid skolan är bra enligt eleverna. Om böckerna är trasiga får eleverna byta böcker. Eleverna upplever inget överflöd på böcker men ser att det successivt pågår en förnyelse. Eleverna har tillgång till datorer i klassrum samt i en nyorganiserad datasal. De intervjuade föräldrarna beskriver att många läromedel är i dåligt skick. En förälder beskriver engelskundervisningen som föråldrad, den engelska som eleverna möter via Internet och massmedia används inte vid skolan.

Lärare anser att mjukvaran i datorer vid skolan är undermålig. Vid inköp av dataprogram kan de inte installeras i datorer på grund av föråldrad programvara.

Rektorsområdet har behöriga lärare.

Elever i årskurs 6 som bedöms vara i behov av särskilt stöd har inte tillgång till specialpedagogiskt stöd.

Lokalerna för verksamheten som benämns pojkgrupp behöver ses över. Den del av lokalen som används för teoretiska studier är liten och elevarbetsplatser saknar belysning. I rummet finns hela lokalens ventilationssystem. Den stör under teoripassen och stängs därför av. Ofta glömmer de att slå på ventilationen, vilket ger en dålig innemiljö.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att skolans resurser är av godtagbar kvalitet. Skolans lokaler används på ett ändamålsenligt sätt. Trots det stora antal elever som finns vid skolan upplevs det inte trångt.

Skolan behöver dock åtgärda brister i den lokal där pojkgruppen bedriver teoretiska studier.

Sammanfattande bedömning

Inspektörerna bedömer att verksamheten i Pitholms rektorsområde är av god kvalitet när det gäller kunskaper, arbetsmiljö och delaktighet samt pedagogisk verksamhet och undervisning. Inom områdena normer och värden, ledning, styrning och kvalitetsarbete, tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning samt resurser är kvaliteten godtagbar.

Det finns dock behov av förbättringsinsatser inom följande områden:

- handlingsplanen mot kränkande behandling bör revideras samt konkretiseras med åtgärder och arbetssätt vid situationer där vuxen kränker elev,
- skolan bör tydiggöra olika former för elevinflytande såsom exempelvis klassråd,
- skolan behöver se över pojkgruppens lokal för teoretiska studier och
- skolan behöver utveckla former för att fördjupa dialogen om betyg och bedömning med elever, föräldrar och mellan pedagoger i skolan.

Det finns också sådana brister i verksamheten att författningarnas krav inte uppfylls. Bristerna inom nedan angivna områden skall snarast åtgärdas.

- Skolan har inte utarbetat åtgärdsprogram och fattat beslut om placering i särskild undervisningsgrupp i enlighet med 5 kap. 1 och 5 §§ i grundskoleförordningen.
- Skolan garanterar inte elevernas rätt till 178 skoldagar i enlighet med 4 kap. 1 § grundskoleförordningen.

Datum

Ort

2004-08-16

Umeå

Jonny Fjellner

Eva Edlund